

Likidite bir varlığın nakde dönüştürülebilme hızıdır. Yani bir varlığın likit olması o varlığın hızlıca nakde çevrilebileceği anlamına gelir. Bilançoda kalemler en likit olandan daha az likit olana doğru sıralanır. Örneğin varlıklar bölümündeki ilk kalem olan "Nakit ve Nakit Benzerleri" en likit varlık kalemidir. Likidite analizi bir şirketin kısa vadeli borçlarını ödeme gücünü değerlendirmede kullanılan analiz yöntemidir. Bu analiz yönteminde likidite oranları olarak bilinen rasyolar kullanılır. Şirketlerin kısa vadeli borçlarını ödeme gücü kısa vadede yeni bir borçlanma ihtiyacı doğup doğmayacağına yönelik bir sonuç verebilir. Bu yüzden yüksek faiz ortamlarında güçlü likiditeye sahip şirketler, bu dönemi daha az finansman gideriyle yürütebilir.

Cari Oran

Likidite oranları içerisinde en yaygın olarak kullanılan rasyo cari orandır. Aşağıdaki formül ile hesaplanır:

$$\text{Cari Oran} = \frac{\text{Dönen Varlıklar}}{\text{Kısa Vadeli Yükümlülükler}}$$

Dönen varlıklar 1 yıl içerisinde nakde dönüştürülebilir varlıkların toplamını, kısa vadeli yükümlülükler ise 1 yıl içerisinde vadesi gelen borçların toplamını gösterir. Yani şirketin bir yıl içerisinde nakde çevirebileceği likit varlıkların 1 yıl içerisinde ödeyeceği borçlara oranıdır. Bu oranın minimum 1 olması gerekir. Yani şirketin önümüzdeki 12 ay içerisinde ödeyeceği borçlar kadar likit varlığı mutlaka bulunmalıdır. Cari oranın 1,5 üzerinde olması ise daha güvenli bir durumu ifade eder. Bununla birlikte cari oranın çok yüksek olması da pek doğru kabul edilmez. 3 üzerindeki oranlar şirketlerin likidite açısından çok güvenli olduğunu gösterse de, gereğinden fazla likit varlık bulundurduğunun da göstergesidir. Bu likit varlıklar daha uzun vadeli yatırımlara dönüştürülmeli ve şirkete gelir sağlamalıdır.

Asit-Test Oranı (Likidite Oranı)

Asit-test oranı, cari oran ile karşılaştırıldığında daha muhafazakar yatırımcılar için daha uygun bir rasyodur. Aşağıdaki formül ile hesaplanır:

$$\text{Likidite Oranı} = \frac{\text{Dönen Varlıklar} - \text{Stoklar}}{\text{Kısa Vadeli Yükümlülükler}}$$

Okuduğunuz üzere cari orandan farklı olarak burada stoklar hesaplamanın dışında tutulur. Bunun sebebi stokların nakde dönüştürülebilme hızının diğer dönen varlıklara göre bir miktar daha düşük olmasıdır. Yani asit-test oranı daha likit olan varlıkların kısa vadeli yükümlülükleri karşılama oranını gösterir. Bu oran için güvenlik sınırı 1 olarak kabul edilir ancak 1'in altında orana sahip şirketler için likidite durumu iyi değil demek doğru değildir. Çünkü şirketlerin stok devir hızları ve alacak/borç devir hızları da dönen varlıklarını etkiler. Burada bakılması gereken cari oran ile likidite oranı arasındaki farktır. Cari oran ile likidite oranı arasındaki fark büyükse bu durum şirketin likit varlıklarının stoklara bağımlı olduğunu gösterir. Bu durumda borç devir hızından daha yüksek alacak devir hızı ve yüksek bir stok devir hızı likiditeyi desteklemelidir. Daha sonraki yazılarımızda devir hızlarını da anlatacağız.

Nakit Oran

Nakit oran, likidite oranları içerisinde en az kullanılan orandır. En muhafazakar yatırımcılar tarafından kullanılır ve elde bulunan nakitlerin kısa vadeli borçların ne kadarını karşıladığını gösterir. Aşağıdaki formül ile hesaplanır:

` Nakit Oranı = (Nakit ve Nakit Benzerleri + Finansal Yatırımlar) / Kısa Vadeli Yükümlülükler `

Cari oran ve asit-test oranı ile karşılaştırıldığında, nakit oranda ticari alacaklar ve stoklar gibi ana dönen varlık kalemleri hesaba dahil edilmez. Bu oranda eldeki salt nakitlerin, 1 yıl içerisinde ödenecek borçları karşılama oranına bakılır. Yani şirket alacaklarını tahsil edemezse ve stoklarını satışa çeviremezse borçlarının ne kadarını elindeki nakit ile ödeyebilir? Bu oran işlerin iyi gitmediği dönemlerde önem kazanır. Kriz dönemlerinde alacak tahsilinde ve satışlarda sorunlar oluşabilir. Bu durumda güçlü nakit orana sahip şirketler bu durumu yeni borçlanmaya gitmeden atlatabilecek ve bu durumdan zararsız çıkacaktır.